

Geweld tegen vrouwen

Aan de lidkerken van de Conferentie van Europese Kerken en de Bisschoppenconferenties in Europa

Dierbare vrienden in Christus

Namens de gezamenlijke commissie van de Conferentie van Europese Kerken (KEK) en de Raad van Europese Bisschoppenconferenties (CCEE) groeten wij u. Wij schrijven u, volledig gesteund door de gezamenlijke commissie, om ons met u te richten op de ernstige zaak van geweld tegen vrouwen in Europa.

Dit is reeds aan de orde geweest in een reeks belangrijke verklaringen van kerkleiders en christelijke instellingen in Europa, inclusief Zijne Heiligheid Johannes Paulus II in zijn *Brief aan de vrouwen* voorafgaande aan de conferentie in Peking van 1995, en in zijn boodschap voor de viering van de Internationale Dag voor de Vrede op 1 januari 1998. Tijdens de Tweede Europese Oecumenische Assemblée te Graz in juli 1997 heeft men zich verplicht “om samen te werken bij het streven alle vormen van geweld te verbieden, met name tegen vrouwen en kinderen”, terwijl de elfde KEK Assemblée heeft verklaard dat “geweld tegen vrouwen erkend zou moeten worden als een cruciaal probleem”.

Terwijl wij u hierover schrijven zijn wij de woorden indachtig van de heilige Paulus toen hij zich richtte tot de Korintiërs: “Opdat er in het lichaam geen verdeeldheid zou zijn en de lichaamsdelen eensgezind voor elkaar zouden zorgen. Wanneer één

lichaamsdeel lijdt, delen alle andere in het lijden; wordt één lichaamsdeel geëerd, dan delen alle andere in die vreugde” (1Kor 12,25-26).

Door gebruik te maken van dit beeld van het lichaam vraagt de heilige Paulus ons in het lijden van sommigen ook een verwonding voor allen te zien. Hij ontsluit voor ons een geestelijke dimensie van de taak om voor de slachtoffers van geweld te zorgen, vooral de bijzonder kwetsbaren. Dit biedt ons diepgaande beweegredenen om het vraagstuk van geweld onder ogen te zien en mogelijkheden te openen voor genezing en verzoening.

Geweld tegen vrouwen is een zwart gegeven in de huidige wereld en heeft een lange historie, maar het stelt ons vandaag in Europa echter ook voor een bijzondere uitdaging. Het neemt verschillende vormen aan. Er is bijvoorbeeld aandacht geweest voor verkrachting als oorlogsmisdaad bij de conflicten in het voormalige Joegoslavië.

Maar geweld tegen vrouwen is geenszins beperkt tot oorlogssituaties. Seksueel en andere vormen van fysiek geweld bedreigen vrouwen overal en de meest verbreide voorvallen vinden thuis plaats. Een aanzienlijke hoeveelheid documentatie bevestigt dat dit inderdaad een fenomeen in heel Europa is. Ook de kerken zijn er ernstig bezorgd over dat geweld tegen vrouwen zelfs binnen hun eigen gemeenschappen en instellingen plaats vindt en in christelijke gezinnen. Dit is iets waarover de kerken zelf te lang gezweven hebben.

Bovendien is een bijzonder schandelijk verschijnsel binnen Europa de toenemende handel in vrouwen en zelfs jonge meisjes voor gedwongen prostitutie. Velen daarvan komen vanuit de Oost-Europese contreien of van buiten Europa naar het westen. Er zijn mensen die de economische misère waarin vrouwen verkeren uitbuiten door dwang tot prostitutie, terwijl anderen dat doen als klant.

Er is veel vertoond en beschikbaar in de media binnen Europa tegenwoordig dat vrouwen op een minderwaardige manier laat zien. Dit gebeurt vaak in de context van geweld, waarbij seksueel geweld gepresenteerd wordt als vermaak. Het is een onderdeel van een breder fenomeen waarin vrouwen worden uitgebuit.

Ten eerste, in het licht van deze overwegingen nodigen we alle kerken uit zich zo vergaand mogelijk te engageren met deze vraagstukken omdat ze de maatschappij als geheel aangaan. Voor christenen zijn de plichten der rechtvaardigheid en mensenrechten zowel voor vrouwen als mannen gebaseerd op hun geloof dat beiden zijn geschapen naar het beeld van God. Zowel vrouwen als mannen moet daarom de waardigheid worden gegeven die God bedoelt en die is bevestigd en op een nieuw niveau gebracht in het leven, de leer, de dood en de verrijzenis van onze heer Jezus Christus.

Deze overtuiging behoort ons aan te moedigen om met groepen te gaan samenwerken die reeds in solidariteit met slachtoffers van misbruik en uitbuiting actief zijn en streven naar een meer rechtvaardige en geweldvrije samenleving.

Ten tweede, de gezamenlijke commissie heeft verheugd vastgesteld dat de Raad van Europa bijzondere aandacht heeft gevraagd gedurende 1999 voor het feit van geweld tegen vrouwen. Wij geloven dat elke afzonderlijke kerk in Europa dit thema ook zou moeten belichten op een wijze die aangepast is aan de eigen omstandigheden. Daarom nodigen we de leiders van elke kerk uit publiekelijk te verklaren dat iedere vorm van geweld tegen vrouwen een zonde is omdat het een schending is van hun menselijke waardigheid. Geweld tegen hun lichaam en tegen hun geest moet worden veroordeeld. Dit is belangrijk omdat vrouwen die geweld hebben ondergaan of zich erdoor bedreigd voelen het gevoel hebben dat er wijdverbreid een publieke terughoudendheid bestaat om toe te geven dat dergelijk geweld zowel reëel als ernstig is. Het moet daarom bij de naam worden genoemd.

Ten derde, wij dringen erop aan dat alle kerken bevorderen dat deze zaken meer open worden besproken binnen hun gemeenschap en dat zij de grondhoudingen en structuren benoemen die voeding geven aan dit geweld. Ook zouden kerken hun pastorale mogelijkheden kunnen overwegen voor slachtoffers van geweld, misbruik of uitbuiting van welke aard dan ook. De kerken hebben een speciale verantwoordelijkheid bij het tegengaan van een cultuur die vaak ervan uitgaat dat geweld tegen vrouwen nu eenmaal een onvermijdelijk gegeven is in het leven. Het is ook zaak om open te zijn tegenover degenen die geweld plegen en duidelijk te maken dat het volkomen onacceptabel gedrag is. Op deze zaken behoort te worden ingegaan in ieder onder-

deel van het kerkelijk leven, inclusief de verkondiging, het onderricht en de pastorale zorg.

Met dankbaarheid weten wij dat een aantal kerken, Bisschoppenconferenties en oecumenische organen in Europa dit thema reeds ter hand hebben genomen. De gezamenlijke commissie zou het zeer op prijs stellen wanneer u de secretaris van de KEK en de CCEE op de hoogte wilt houden van de activiteiten u ontplooit, vanuit uzelf of in antwoord op deze brief. We zouden u erkentelijk zijn als u dit lukt aan het eind van 1999. Daarna zal het dan mogelijk zijn een overzichtsrapport te presenteren over de

Europese kerkelijke activiteiten op dit terrein.

In Christo, Genève/St. Gallen, juni 1999

METROPOLIET JÉRÉMIE CALIGIORGIS

voorzitter Conferentie van Europese Kerken

KARDINAAL MILOSLAV VLK

voorzitter Raad van Europese

Bisschoppenconferenties

Vertaling: H. Lohman